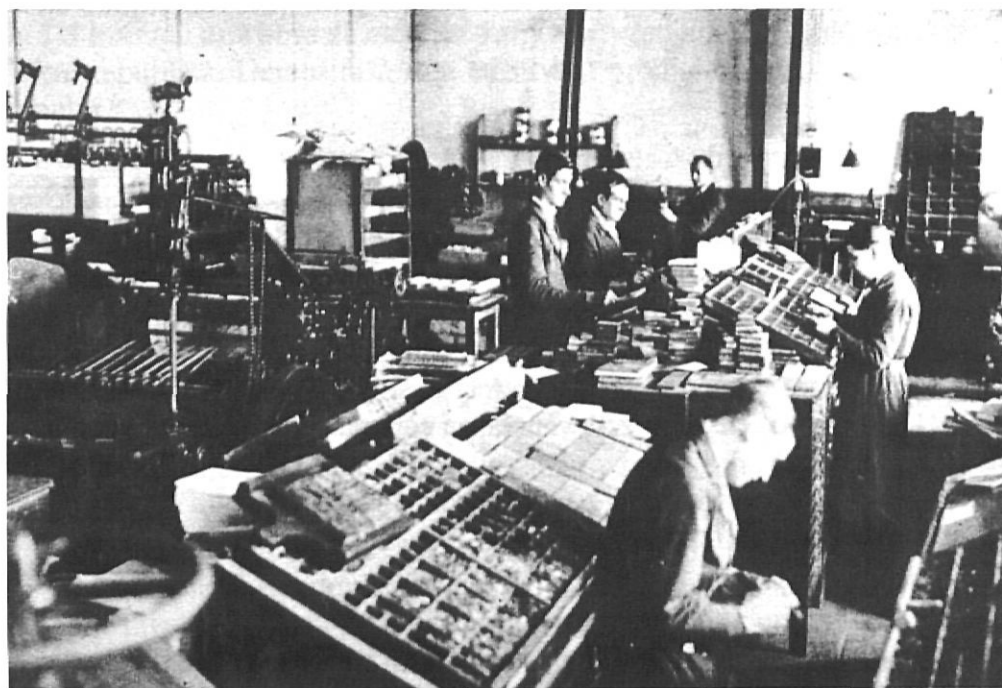

Els tallers de L'Autonomista, impremta emblemàtica de la història del periodisme gironí.

Cent anys d'«El Periodismo en Gerona» d'Enric Claudi Girbal

Lluís Costa

A Catalunya la investigació de la premsa, i de la comunicació en general, és un fenomen que arrenca en el darrer quart del segle passat, i si l'analitzem globalment podrem constatar que aquest fenomen està estretament lligat a l'evolució de la història del país. És a dir, resulta lícit relacionar la investigació comunicativa amb la reconstrucció cultural i nacional de Catalunya (1). La Renaixença, encetada a mitjan segle XIX, aporta elements indescartables que impliquen l'aparició del periodisme modern i la constitució del catalanisme com a moviment organitzat (2). Amb tot, no és fins al darrer quart del segle passat quan la vinculació entre la premsa i el catalanisme es fa molt més explícita, i és de la mà del begurenc Josep Pella i Forgas que es registren les primeres formulacions

teòriques del periodisme aplicades al desenvolupament del país, i on s'expliciten les inconveniències derivades del postergament de la llengua catalana: *Parlen los periódichs ab una veu major que la humanal, puix que per tots cantons clara y neta se fa sentir, sens empatxament ni confusió per próxima que sia ó per llunyana. Es un apóstol (sant ó no sant) però que sovint li manca l'do de llenguas, y com sia que en Catalunya ha predicat sempre en forastera llengua castellana, n'es pas vinguda tota la seua unció evangélica al cor del poble* (3).

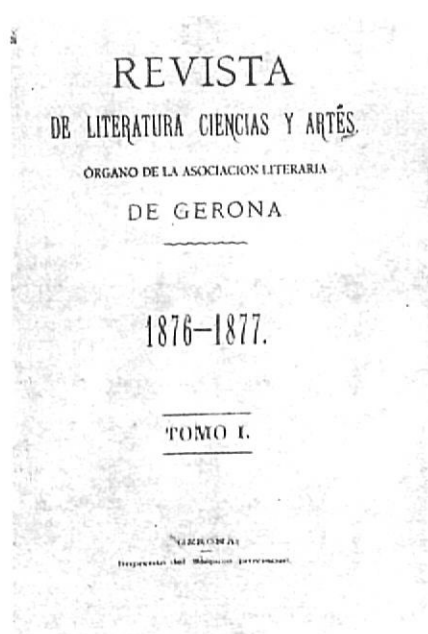
Josep Pella i Forgas constitueix, sens dubte, un precedent per a la historiografia de premsa, (4) i representa, de manera emblemàtica, el perfil del personatge renaixentista, com a home compromès en l'activitat política i cultural del país. L'estudi de Pella i Forgas es publicava el 1879. En els anys immediatament posteriors, s'esdevé

una frenètica activitat política a Catalunya: el juny de 1882 es fundava a Barcelona, sota l'impuls principal de Valentí Almirall, el Centre Català, amb la voluntat d'agrupar les forces polítiques catalanes, sense cap dependència de Madrid. L'any 1887 els elements més conservadors del Centre Català constituïen la Lliga de Catalunya. Aquests, un any més tard, lliuraven un memorial de greuges a la reina M. Cristina, on s'inclouïa la reclamació de la independència de Catalunya dins la monarquia espanyola. L'any 1891 es produïa un fet fonamental per a la institucionalització del procés de catalanisme polític: la fundació de la Unió Catalanista, que tenia com a president a Domènec i Montaner i secretari a Prat de la Riba, i que conseqüents amb l'esperit del memorial presentat a la regent M. Cristina, aprovaren en la seva primer assemblea unes bases per a la constitució regional catalana, el març de 1892, conegudes popularment com les Bases de Manresa. L'activitat política catalanista anava acompanyada per una intensa activitat cultural –inscrite en el moviment de la renaixença–, perfectament definida pels Jocs Florals de Barcelona.

El moviment renaixentista gironí

La renaixença a Girona es troba absolutament condicionada i sota la influència de Barcelona (5). Els Jocs Florals barcelonins constituïen un model per d'altres certamens que es començaven a organitzar en diversos indrets de Catalunya. A Girona aquest projecte es concretà l'any 1872 amb la inauguració dels certàmens promoguts per l'Associació Literària, i culminats l'any 1876 amb l'inici de la publicació de la *Revista de Gerona*. Joan Viñas i Comas recorda en les seves memòries la conjunció de factors que originaren aquell reeixit context cultural: *però la bullida era massa forta per cabre dins l'episòdica festa anyal i aviat la mateixa Associació Literària que els donà vida emprengué la publicació d'aquella memorable Revista de Gerona* (6).

De fet, totes aquestes iniciatives eren propiciades per l'ambient d'inquietud cultural i polític de la burgesia gironina, que tenia el seu màxim exponent en les tertúlies. A la de la Cova de can Vinyas, que aplegava intel·lectuals i

Girbal va ser l'ànima de la històrica Revista de Gerona

afeccionats al món cultural de diverses ideologies, tant de Girona com de fora, es llegien i classificaven els treballs presentats al Certamen de l'associació, no endebades diversos tertulians de la Cova de can Vinyes formaven part de la direcció de l'Associació.

La *Revista de Gerona* naixia amb una voluntat cultural molt pròpia dels esperits renaixentistes. Gent preocupada pel passat de Catalunya, la seva història, la seva literatura. Les pàgines de la *Revista de Gerona* acolliren prestigiosos treballs d'investigació històrica i de creació literària, fins a erigir-se, en paraules de Carles Rahola, en un *monument de la nostra cultura* (7). A pesar de l'atmosfera catalanista que es respirava, la revista s'editava en castellà, llevat d'algunes col·laboracions. Aquesta evident contradicció, inscrite en un marc on existien d'altres contradiccions (el fet que la recuperació cultural i literària de la llengua es correspongués amb una progressiva castellanització de les capes populars, n'és una mostra), se superà al principi de segle, amb la introducció dels corrents modernistes i noucentistes (8).

És justament en el context que es creà al voltant de l'Associació Literària i de la *Revista de Gerona*, on la figura d'Enric Claudi Girbal sobresortí com a aglutinador del moviment de la Renaixença a Girona, i on publicaria ara fa cent anys, el 1894, el seu destacat treball sobre el periodisme a Girona.

Enric Claudi Girbal, l'ànima del moviment

Un contertulià habitual a la Cova de can Vinyes era Enric Claudi Girbal, personatge que en aquella època, i amb uns 35 anys –havia nascut a Girona l'any 1839– es trobava en absoluta plenitud física i intel·lectual. El seu perfil biogràfic palesa el pes específic que tenia en el teixit cultural i social de Girona. (9) Historiador, arxiver, periodista, poeta; Girbal era tot això i molt més, ja que al seu voltant es generaren infinitat de projectes culturals impregnats d'esperit renaixentista, i és que la seva sòlida formació acadèmica –havia estudiat al Seminari Conciliar, que en aquells moments significava assolir un bagatge intel·lectual considerable– li ho permetia.

E.C. Girbal es vinculà de jove al món de la premsa: l'any 1861 fundava *La Espingarda* «Periódico sarcástico-crítico-jocoso de anuncios y noticias», on constava com a editor responsable Joan Ferrer; i el 1864 *La Crónica de Gerona* –també Joan Ferrer com a editor responsable– i *El Eco de Gerona* –figurava Marcel·lí Font com a editor responsable–, i el 1886 *El Orfeonista*. Totes aquestes publicacions expressaven la seva voluntat de mantenir-se al marge de qualsevol definició política.

Hem de precisar que Girbal en l'anàlisi que fa d'aquests periòdics, en el seu treball «El periodismo en Gerona», no esmenta que ell en fos el fundador, i en les pàgines dels mateixos periòdics tampoc es fa cap referència sobre aquest aspecte. En canvi, Joaquim Pla Cargol i Enric Mirambell en les seves notícies biogràfiques sobre Girbal li atribueixen la responsabilitat d'haver fundat les esmentades publicacions.

De fet, però, la implicació més intensa d'E.C. Giral amb l'activitat cultural gironina es produí a redós de la *Revista de Gerona*. A pesar que la revista fou fundada per Manuel Viñas i Graugés –el primer número apareixia el mes de setembre de 1876–, al poc temps n'assumia la direcció E.C. Girbal, el qual amb un esperit molt més organitzatiu i amb una major capacitat de gestió que Viñas, féu funcionar amb èxit el projecte, i aconseguí que, mes rere mes, la revista veiés la llum. Amb tot, Girbal no participava únicament en les tasques directives, sinó que a tra-

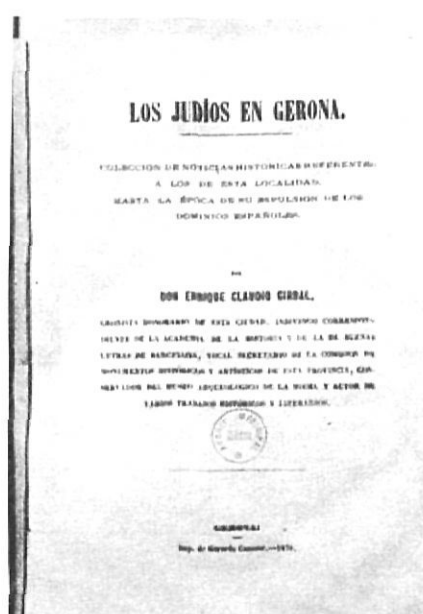
vés de la revista deixà plasmades les seves destacades qualitats de literat i historiador. Així, i sota el pseudònim de «Trovador de l'Onyar», exercirà una brillant activitat de creació literària, que fins i tot tingué un cert ressò a la ciutat de Barcelona, on actuà, l'any 1876, de mantenidor dels Jocs Florals de Barcelona, càrrec que havien ocupat personatges tan il·lustres com Milà i Fontanals, Víctor Balaguer, Rubió i Ors, Bofarull i mossèn Cinto Verdaguer, entre d'altres.

Com a historiador, Girbal deixà constància en la revista des seus heterogenis interessos temàtics. (10) Així, i juntament al treball sobre la premsa, dedicà la seva atenció a temes tan diversificats com els estudis arqueològics, cristians i jueus, el Corpus de la Catedral de Girona, gremis i confaries, la Girona napoleònica, la impremta i el teatre, entre molts altres. El seu àmbit de recerca es circumscrivia, geogràficament, a la ciutat de Girona, i en alguns casos a les comarques gironines. La seva dilatada i rigorosa tasca investigadora sobre la història local, permet considerar-lo amb tota propietat com un veritable precedent de la futura historiografia gironina, la qual s'ha vist afavorida en les seves recerques pel pòsit deixat per Girbal.

L'absoluta relació que existia entre la *Revista de Gerona* i el seu director es palesa inequívocament en el fet que la revista no tingué continuïtat després de la mort de Girbal, esdevinguda el 22 de gener de 1896.

Enric Claudi Girbal, l'home

Juntament a la seva activitat altruista en favor de la cultura gironina —el que en podríem dir, membre actiu de la societat civil—, Girbal ocupà diversos càrrecs a l'administració pública: funcionari de la Diputació de Girona, on tingué cura de l'Arxiu de la institució, i també de la resta d'arxius dependents d'aquesta, especialment dels de beneficència; va formar part de la Comissió Provincial de Monuments, exercint de conservador del Museu Provincial, i fou cronista oficial de la ciutat. Indubtablement la seva condició professional el convertí en un home molt sensible a la conservació del patrimoni gironí, i s'implicà directament en campanyes populars, com l'endegada en favor de la protecció de la Devesa de Girona, quan es pro-

Los Judíos en Gerona és una de les obres més notables de Girbal.

jectà la línia de tren que l'havia de travessar en diagonal. Sortosament el projecte no reeixí. En aquest context de preservació del patrimoni, Girbal lluità contra un altre projecte que pretenia el trasllat dels tresors bibliogràfics de la Catedral de Girona —el Beatus i la Bíblia de Carles V— a la Biblioteca Nacional de Madrid. Novament, i gràcies a l'esforç de Girbal —entre d'altres—, tot quedà en un simple projecte.

Amb tot, i malgrat aquesta intensa activitat pública, la personalitat de Girbal presentava alguns trets especials, que podrien indicar que es tractava d'un home amb certs problemes de sociabilitat, segons es desprèn de la descripció que en fa Joan Viñas i Comes a les seves memòries, on defineix Girbal com «un xic misantrop per temperament», i amb un aspecte físic molt peculiar: *era un home baixet i eixut de cames, un xic carregat d'espatlles, amb els ulls fonsos entre el front sortit i el nas extraordinàriament aguileny, gairebé enfonsat de punta en la negror de la barba partida i sumontat per les imprescindibles ulleres sense les quals no recordo pas haver-lo vist un sol moment. Un barret fort, molt inclinat endavant, i un «sobretudo» prim, substituït en ell de l'antiga levita ja desusada per diari i portat a l'estiu com a peça de cos damunt la sola armilla, completaven el seu exterior* (11).

Convé observar que la imatge descrita per Viñas es correspon a la d'un home ja madur. Girbal era un bon amic del pare de Joan Viñas —Manel

Viñas Graugés—, i la descripció la fa quan Girbal té més de cinquanta anys (morí als 57 anys), la qual cosa influí decisivament en aquella visió, ja que, com reconeix el mateix Joan Viñas, *els anys i els desencanys anaven augmentant el pessimisme que li era propi, isolant-lo cada dia més, dintre el pis on morí a mitja edat escassa*.

Malgrat que fins al darrer moment de la seva vida, Girbal es mostrà sumament actiu (recordem que fins l'últim dia estigué al capdavant de la *Revista de Gerona*), el cert és que el seu caràcter s'anà retraient, fins al punt que la mort el sorprengué aïllat i solitari, i com explica Enric Mirambell en l'article anteriorment esmentat, el seu enterrament fou discret, aplegà poca gent, sense autoritats i sense corones; en definitiva, fou l'enterrament d'un home gairebé oblidat.

L'Ajuntament de Girona va esmentar, en part, la manca de reconeixement que la ciutat havia tingut amb aquest autèntic prohoms de la cultura, i en el Ple municipal del 17 de gener de 1930 van acordar atorgar-li el seu nom a un carrer de la ciutat, situat a la zona entre el carrer de la Rutlla i l'actual avinguda Lluís Pericot. No obstant això, és evident que la ciutat de Girona està en deute amb E.C. Girbal, i el recordatori que fem enguany del centenari de la publicació del seu article sobre periodisme, pretén retreure aquest greuge.

«El periodismo en Gerona», un treball pioner i transcendental

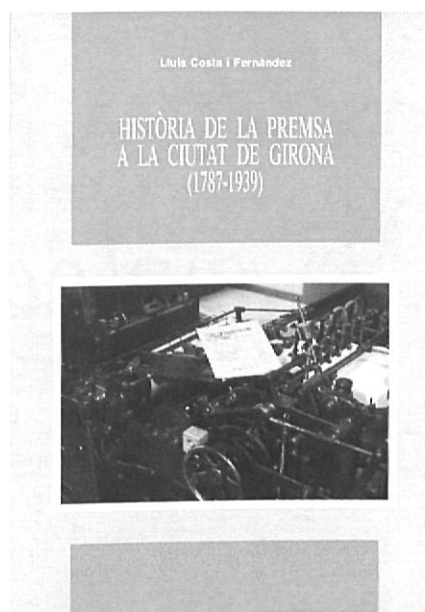
L'11 de febrer de 1894 es constituïa, a casa de Joaquim Botet i Sisó, el Centre Catalanista de Gerona i sa Comarca. Era el reflex lògic de l'embranchada del catalanisme polític a Barcelona. Botet que, de la mateixa manera que Girbal, era un intel·lectual, i veritable impulsor cultural, fundava aquell mateix any *Lo Geronès*, portaveu del Centre, fidel al catalanisme definit a les Bases de Manresa. A pesar de tot, a Girona la consciència catalanista era vaga i poc consistent, i potser precisament per això el Centre va aplegar un ampli ventall ideològic i social. Però a través de les tertúlies que s'anaven organitzant, i per l'embranchada d'un inquiet jovent, s'anava consolidant una atmosfera favorable a la pro-

pagació d'aquells ideals catalanistes.

Podem considerar, de forma molt sintètica, que aquell era l'ambient que es respirava en la Girona que veïé publicar-se «El periodismo en Girona». Girbal, en les notes que prologuen l'estudi, ja mostrava el seu convenciment que el treball podria representar un interessant instrument per a futures investigacions sobre la història del periodisme local, tot constatant que fins aleshores no hi havia res escrit sobre el tema de la premsa gironina. Molt de passada, i gairebé entre ratlles, l'autor del treball proclama la importància del periodisme en el moviment de la Renaixença, i finalment aprofita per retreure l'actitud de la societat i les institucions gironines: *Digamos desde luego que nuestra tarea ha de resultar deslucida para aquellos que no se hagan cargo de las condiciones con que hemos debido trabajar en una localidad, donde, hay que confesarlo, se ha manifestado muy poco interés por corporaciones y particulares en coleccionar y guardar lo que en otros puntos ha merecido no escasa estima.*

El retret, possiblement prou fonamental, podria també respondre a l'enduriment del caràcter de Girbal que hem esmentat més amunt. Convé recordar que un any i escaig després de publicar-se aquest treball, es produeix el traspàs del seu autor. En qualsevol cas, «El periodismo en Girona» és la conseqüència de molts anys de treball de Girbal, de recerca pacient de col·leccions de periòdics, de voluntat de recuperar un patrimoni indispensable per a la història de la ciutat, i també de moltes insatisfaccions i desagraïments: *así y todo, hemos necesitado de esfuerzos para formar una nómina más o menos completa de aquellos, que hoy vamos á dar a conocer como mejor nos ha sido posible, atendida la incuria de los más en guardar «papeles viejos», sobre todo y, aunque parezca extraño, aún los de tiempos modernos.* A més de les dificultats explicitades, Girbal es trobà amb la ínfima col·laboració d'alguns editors i impressors, que mostraren un absolut desinterès per facilitar les informacions que se'ls requeria.

La metodologia del treball és senzilla, per bé que innovadora per l'època. L'objectiu era recollir totes les capçaleres de periòdics publicats a la ciutat de Girona, des dels seus orígens l'any 1787, fins a la data de publicació del

El llibre de Lluís Costa, última investigació a fons sobre la història de la premsa gironina.

treball, i per tant el 1894. En la fitxa de cada periòdic es féu constar les dades extremes de publicació, les mides, el nombre de pàgines, la impremta, el cos de redacció i els col·laboradors i, finalment, una breu descripció del contingut; en bona mesura hom ja contemplava les regles metodològiques que anys més tard establiria l'historiador Jacques Kayser.

E.C. Girbal esmenta amb més o menys extensió i detall, 98 publicacions. L'any 1987 comptabilitzàvem, pel període de 1787 al 1894, 107 periòdics (12). Certament havíem avançat pel que fa al coneixement de la premsa gironina, ja que teníem constància d'un major nombre de periòdics, i hom hi podia afegir, en alguns casos, noves informacions sobre aquests. Però, com veurem més endavant, el possible optimisme queda molt relativitzat si ens atenem a la conservació d'exemplars.

«El periodismo en Girona» és, com hem dit, un precedent clar en la investigació de la premsa a Girona, i representa un punt de referència obligat per a qualsevol estudiós del tema. Hom pot considerar que a l'actualitat està superat; no obstant això, al llarg de cent anys han escassejat les recerques de característiques similars (13). L'obra de Girbal presenta un inconvenient substancial: la seva localització i consulta. El treball es publicà a la *Revista de Gerona* en tres parts: el primer aparegué el mes d'agost de 1894 (núm.

VIII, pàg. 225-234), el segon el mes de setembre de 1894 (núm. IX, pàg. 258-266) i l'últim el mes de novembre del mateix any (núm. XI, pàg. 321-329). Sortosament la Diputació de Girona féu una edició facsímil de la *Revista de Gerona* l'any 1985, la qual cosa ha facilitat, en gran mesura, la localització i ha pal·liat els negatius condicionaments suscitats per l'antiguitat de la publicació originària.

La preservació del patrimoni periodístic: un balanç negatiu

Cent anys després de la publicació d'«El periodismo en Girona» s'imposa una reflexió al voltant de la preservació del patrimoni periodístic. Hem fet una anàlisi comparativa de les dades relatives a la conservació d'exemplars de periòdics que ofereix el treball de Girbal, amb la nostra investigació sobre la història de la premsa a la ciutat de Girona editada l'any 1987. Un primer cop d'ull, els efectes del qual ja hem apuntat anteriorment, ens indica que en la relació de Girbal no hi consten nou periòdics: *Correo de Gerona* (1808), *Bulletin des arrêtés, proclamations, etc. de son Excellence Monseigneur le Duc de Tarente gouverneur-général de la Catalogne* (1810), *Gasetta del Corregiment de Gerona* (1810), *El Eco de la provincia de Gerona* (1881-1883), *Lo Fuet* (1882), *Sección Venatoria* (1883), *La Cotorra* (1887), *El Federal* (1888), i *Calendari Català* (1888-1898). Pot existir una certa lògica que expliqui el perquè Girbal no esmentés algunes d'aquestes publicacions: en ocasions la ínfima continuïtat que tingueren feia més fàcil que passessin desapercebudes, i en el cas del *Calendari Català*, en presentar una periodicitat anual, possiblement Girbal no el va considerar. Ara bé, el que és molt més difícil d'entendre és la raó per la qual Girbal s'oblida de dos periòdics editats pels francesos durant l'ocupació l'any 1810, sobretot si ens atenem al fet que E.C. Girbal havia investigat el període de la dominació francesa a Catalunya, com ho testifica la seva bibliografia. Aquesta circumstància féu que Girbal considerés que el periòdic *Alló* (1880) fos el primer periòdic editat exclusivament en català a la ciutat de Girona, quan en realitat aquest honor correspon a la *Gasetta del Corregiment de Gerona* (1810).

Reiterem el nostre interès a fer especial atenció al tema de la conservació del patrimoni periodístic, i avancem que les conclusions són veritablement negatives, ja que es comprova com en el transcurs d'una centúria moltes capçaleres de premsa gironines, localitzables l'any 1894, han esdevingut en l'actualitat introbables, i per tant cal suposar que ja no se conserven. Continuant amb les dades ofertes l'any 1894 i les del 1987 destaquem les publicacions on existeixen diferències de conservació més significatives (vegeu el quadre adjunt).

Hem de matisar que en algunes ocasions, i malgrat que Girbal no ho especificués explícitament, hem considerat que va consultar la col·lecció sencera, ateses les informacions que aporta. D'altra banda, per a l'elaboració del nostre treball, publicat a l'any 1987, férem un buidatge dels següents arxius i biblioteques. Girona: Biblioteca Pública Provincial, Arxiu Històric de la Ciutat i Biblioteca del Seminari. Barcelona: Institut Municipal d'Història, Biblioteca de Catalunya, Centre d'Estudis d'Història Contemporània i Biblioteca Arús.

Amb l'article que avui presentem ens hem proposat un doble objectiu: recordar la figura d'Enric Claudi Girbal, i especialment el centenari del seu important treball «El periodismo en Girona», i insistir en la necessitat de preservar el nostre patrimoni documental, ja que el greuge que exposava Girbal l'any 1894: *se ha manifestado muy poco interés por corporaciones y particulares en coleccionar y guardar lo que en otros puntos ha merecido no escasa estima*, continua tenint una part de vigència, malgrat els avenços infraestructurals i professionals que s'han esdevingut en el camp de l'arxivística en els darrers anys. En tot cas l'observació de la llista de capçaleres avui dia ilocalitzables, ens ha de fer reflexionar sobre la necessitat de continuar treballant per a la recuperació d'aquesta part important de la nostra història, i, sobretot hem d'exigir la responsabilitat que correspon a les institucions (que es concreta en una major disponibilitat de recursos per a aquest tema), i procurar una major sensibilització entre la població.

Lluís Costa és doctor en Història i arxiver.

Gerald de Girona

PERIÓDICO de ADIJSOS y NOTICIAS

Propietario: DON JAIME ROURE Y PRATS

Año VIII 6 de diciembre de 1906 Núm. 462

Notes

- (1) Aquesta idea la trobem formulada, també, en el treball de Josep Gifreu, «La investigació de la comunicació a Catalunya: assaig de periodització», a *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, núm. 12, UAB, setembre 1989, pàg. 9-65.
- (2) Jaume Guillaumet, *La formació de la premsa moderna*, Barcelona, 1993. En aquesta obra, si bé s'analitza preferentment la premsa de signe republicà de la Barcelona progressista dels anys 1841-1843, deixa constància de les primeres reivindicacions de l'ús del català a la premsa i de les seves dificultats.
- (3) Josep Pella i Forgas, «Periodisme. Estudis històrics del de Catalunya», a *La Renaixença*, Barcelona, 1879, pàg. 113.
- (4) Vegeu l'article de Jaume Guillaumet, «Josep Pella i Forgas, primer historiador del periodisme català», a *L'Avenç*, núm. 68, Barcelona, febrer 1984, pàg. 24-30.
- (5) Per aquest tema vegeu, Pep Vila, *La Renaixença a Girona. Antologia de textos i documents*, Girona, 1986.
- (6) Joan Viñas i Comas, *Memòries d'un gironí*, Girona, 1932, pàg. 16.
- (7) Carles Rahola, *La ciutat de Girona*, Barcelona, 1929, vol. II, pàg. 43.
- (8) Aquestes contradiccions les expressa amb claredat el filòleg Modest Prats, a l'entrevista publicada en l'edició especial de *Lo Gironès*, que es féu l'any 1993 en commemoració del Centenari de les Bases de Manresa.
- (9) Per una aproximació biogràfica d'E.C. Girbal, vegeu, Enric Mirambell, «Enrique Claudi Girbal Nadal», a *Revista de Girona*, núm. 32, Girona, 1965, pàg. 30-32; Joaquim Pla Cargol, *Biografías de gerundenses*, Girona, 1960, pàg. 66-67; i Pelai Negre i Pastell, *Los historiadores de la primitiva Revista de Girona*, *Revista de Girona*, núm. 77, Girona, 1979, pàg. 209-210.
- (10) Per aquest tema vegeu: Pelai Negre Pastell, «Los historiadores de la primitiva revista de Girona», a *Revista de Girona*, núm. 77, 1976, pàg. 207-214.
- (11) Joan Viñas, op. cit., pàg. 20-21.
- (12) Vegeu Lluís Costa, *Història de la premsa a la ciutat de Girona (1787-1939)*, Girona, 1987.
- (13) Recerques sobre la premsa a la ciutat de Girona amb voluntat globalitzadora, i juntament al treball d'E.C. Girbal, únicament s'han publicat els treballs d'Enric Mirambell, «Las colecciones de prensa local de la Biblioteca Pública de Girona», a *AIEG*, Girona, 1949, pàg. 293-304 (només fa referència als periòdics conservats a la Biblioteca Pública de Girona); J. Torrent i R. Tasis, *Història de la premsa catalana*, Barcelona, 1966 (només fa referència als periòdics en llengua catalana); i Lluís Costa, op. cit.

LA LUCHA

Diario defensor de los intereses provinciales

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN

En la capital, 400 pesetas trimestrales; fuera de la capital, a prima trimestral; extranjero, de postal, en

NÚMERO SUJETO 50 CENTIMOS

Agrupación y distribución a precio convencional

Año XXXIII Edición y Administración Girona, sábado 26 de abril de 1903 Imprenta Luchana «LA LUCHA» - GIRONA Núm 7.925

La pèrdua del patrimoni

Diario de Gerona (1808-1809):

1894: La Comissió de Monuments de la Província disposa de tres col·leccions senceres (col·lecció de 344 números).

1987: Es conserven números solts (menys de la meitat de la col·lecció).

Diario de Gerona (1823):

1894: Girbal ha vist dues col·leccions senceres (col·lecció de 191 números).

1987: 9 números en diversos arxius.

El Centralista (1843):

1894: Girbal disposa d'una col·lecció sencera (col·lecció de 7 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

Diario de Gerona (1854):

1894: Ha consultat un únic exemplar.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

Aurora de la Libertad (1854):

1894: Ha consultat un únic exemplar.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

Boletín Oficial de Ventas de Bienes Nacionales (1855-1894):

1894: Col·lecció sencera.

1987: No se'n conserva cap exemplar, malgrat tractar-se d'una publicació oficial.

La Primavera (1857):

1894: Girbal disposa d'una col·lecció sencera (41 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

Biblioteca de la Infancia (1859-1860):

1894: Col·lecció sencera.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

La Libertad (1868-1869):

1894: Col·lecció sencera (1.533 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

El Progreso Juvenil (1868):

1894: Col·lecció sencera (3 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

Revista de Girona / núm. 166 setembre - octubre 1994

*El Diario de Gerona de 1889
(en català des del 1932)
va manllevar el títol
de tres periòdics anteriors
(1808, 1823 i 1854)*

El Eco de la Revolución (1869):

1894: Col·lecció sencera (21 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

El Propagandista (1869):

1894: Col·lecció sencera.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

El Restaurador (1869):

1894: Col·lecció sencera (12 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

La Conciliación (1871):

1894: Col·lecció sencera (50 números).

1987: 2 números.

Boletín del Colegio de Gerona (1871):

1894: Girbal ha consultat tres números.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

El Radical (1872):

1894: Col·lecció sencera (48 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

La Aurora (1872):

1894: Col·lecció sencera (40 números).

1987: 23 números.

La Provincia (1872-1874):

1894: Col·lecció sencera (330 números).

1987: 68 números.

El Defensor del Magisterio (1874):

1894: Girbal ha vist 6 números.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

Alló (1880):

1894: Girbal ha vist un únic número.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

La Solución (1882-1886):

1894: Col·lecció sencera (79 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

La Federación (1885-1888):

1894: Col·lecció sencera (154 números).

1987: Un únic exemplar.

La Provincia (1886-1893):

1894: Col·lecció sencera (816 números).

1987: 13 números.

El Zorrilista (1888):

1894: Col·lecció sencera (7 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

El Profesorado (1889):

1894: Col·lecció sencera (10 números).

1987: No se'n conserva cap exemplar.

La Provincia (1894):

1894: S'estava editant en l'any de publicació del treball de Girbal.

1987: No se'n conserva cap exemplar.

Gerona Democrática (1894):

1894: S'estava editant en l'any de publicació del treball de Girbal.

1987: Un únic exemplar.